

Voelen mannen zich mannelijk en vrouwen vrouwelijk?

Identificeren mannen en vrouwen zich sterk met mannelijk en vrouwelijk zijn, en verschilt de invulling van deze begrippen tussen landen? Scandinaviërs verschillen aanmerkelijk van andere Europeanen.

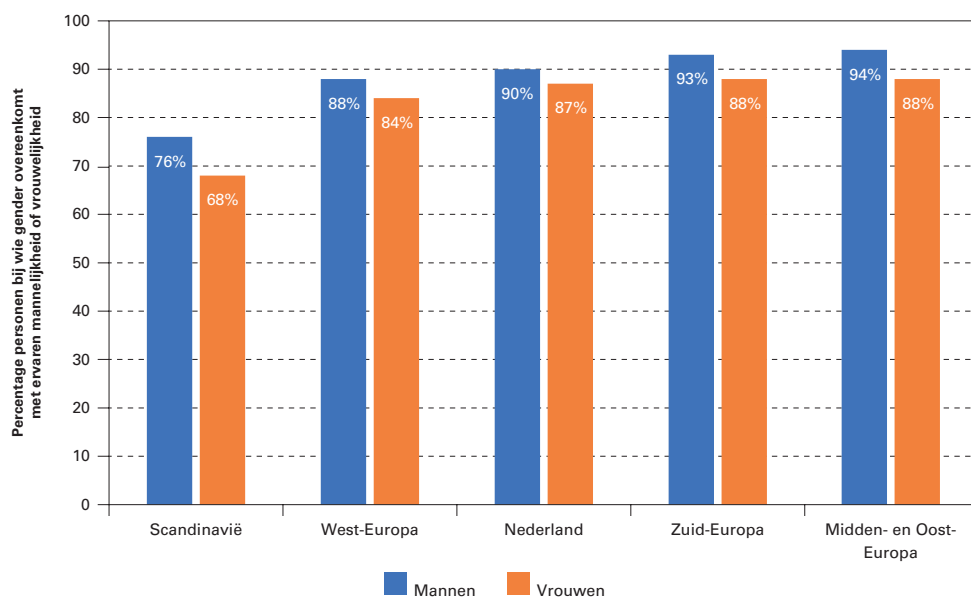
De manier waarop mannelijkheid en vrouwelijkheid wordt ervaren is belangrijk voor hoe mensen zichzelf en hun plaats in de samenleving begrijpen. Traditionele ideeën over wat het betekent om mannelijk of vrouwelijk te zijn vormen al eeuwenlang de basis van sociale structuren en gedrag. Deze normen beïnvloeden bijvoorbeeld de rolverdeling binnen het gezin, studie- en carrièremogelijkheden, en in het algemeen wat men als 'gepast' gedrag ziet voor mannen en vrouwen. Toch lijken deze ideeën wereldwijd te veranderen door maatschappelijke ontwikkelingen zoals de opkomst van feministische bewegingen, LHBTI+-acceptatie en verschuivingen in arbeidspatronen en gezinsrollen.

Met de veranderende gendernormen is het belangrijk om te begrijpen waar mensen zichzelf tegenwoordig plaatsen op het spectrum van mannelijkheid en vrouwelijkheid. Om dit te onderzoeken gebruiken we nieuwe gegevens uit de European Social Survey, waarmee we de situatie in Nederland en andere delen van Europa in kaart brengen. Respondenten is gevraagd hoe mannelijk en vrouwelijk zij zich voelen (op een schaal van 0-6) en naar hun gender (man, vrouw of anders). Mannen die zichzelf sterk als mannelijk (groter dan 3) en nauwelijks als vrouwelijk (kleiner dan 3) zagen, en vrouwen die zichzelf sterk als vrouwelijk (groter dan 3) en nauwelijks als mannelijk (kleiner dan 3) zagen, vormden samen de gendertypische groep.

De onderstaande figuur laat zien dat in vrijwel alle delen van Europa, gevoelens van mannelijkheid of vrouwelijkheid grotendeels overeenkomen met het eigen gender. In Nederland is dit zo voor 90 procent van de mannen en 87 procent van de vrouwen. Dit betekent dat in ons land 10 procent van de mannen en 13 procent van de vrouwen mannelijkheids- of vrouwelijkheidsgevoelens heeft die niet overeenkomen met hun eigen gender. Daarnaast valt op dat mannen in alle delen van Europa vaker aangeven dat hun gevoelens overeenstemmen met hun gender dan vrouwen. In dat opzicht zijn mannen door de bank genomen dus wat traditioneler dan vrouwen. De bevinding sluit ook aan bij het idee dat het meer geaccepteerd is voor vrouwen om van traditionele gendernormen af te wijken dan voor mannen.

De verschillen zijn het duidelijkst zichtbaar tussen de Scandinavische landen (Finland, IJsland, Noorwegen en Zweden) en de rest van Europa. Nederland neemt daarbij een tussenpositie in tussen West-Europa en Zuid-, Midden- en Oost-Europa. In Scandinavische landen, waar gendernormen minder traditioneel zijn, is er meer variatie in hoe mannelijk of vrouwelijk mensen zich voelen. Dit hangt mogelijk samen met een bredere acceptatie van diversiteit in genderrollen en minder strikte verwachtingen over hoe mannen en vrouwen zich gedragen, vergeleken met de rest van Europa.

Overeenstemming tussen gevoelens van mannelijkheid/vrouwelijkheid en gender in Nederland en delen van Europa

Noot: Scandinavië: Finland, IJsland, Noorwegen, Zweden; West-Europa: België, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Oostenrijk, Verenigd Koninkrijk, Zwitserland; Zuid-Europa: Cyprus, Griekenland, Italië, Portugal, Spanje; Midden- en Oost-Europa: Hongarije, Kroatië, Litouwen, Polen, Servië, Slovenië, Slowakije. De resultaten zijn gewogen, en houden rekening met verschillen in populatieomvang tussen landen. Bron: Ronde 11 van de European Social Survey (2023/2024).

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl of via onze site: nidi.nl/nl/demos/

Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Nico van Nimwegen, redacteur Lin Rouvroye, redacteur Juuul Spaan, redacteur Maaike van der Vleuten, redacteur Jasper Bosma, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage (070) 356 52 00
Telefoon	demos@nidi.nl
E-mail	https://nidi.nl/demos
Internet	gratis
Abonnementen	Koninklijke Van der Most www.up-score.nl
Druk	
Opmaak	

Deze bevindingen suggereren dat de maatschappelijke context een rol speelt in hoe mannelijkheid en vrouwelijkheid worden ervaren. Toekomstige ontwikkelingen in gendergelijkheid en sociale acceptatie kunnen deze patronen verschuiven en beïnvloeden hoe mensen hun mannelijkheid en vrouwelijkheid beleven.

Maaike van der Vleuten, NIDI-KNAW/
Rijksuniversiteit Groningen,
e-mail: vleuten@nidi.nl

Aart Liefbroer, NIDI-KNAW/Rijksuniversiteit
Groningen en UMCG/Vrije Universiteit
Amsterdam, e-mail: liefbroer@nidi.nl

Daniël van Wijk, NIDI-KNAW/
Rijksuniversiteit Groningen,
e-mail: wijk@nidi.nl

LITERATUUR:

- Vleuten, M. van der (2018), *Gendered choices - Fields of study of adolescents in the Netherlands*. Proefschrift, Universiteit Utrecht.
- Wood, W. en A.H. Eagly (2015), Two traditions of research on gender identity. *Sex Roles*, 73, pp. 461-473.